

ПАЙШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

• ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОЛАЛАР ЖАМҒАРМАСИ ҲАФТАЛИГИ •

• Баҳоси эркин нарҳда •

ОРОМҒОҲ

А. САПАРМАТОВ сурати

УШБУ СОНДА:

Юсуф ХУДОЙҚУЛ:

«ҒОЙИБДАН ЧИҒИБМИЗ, ҒОЙИБГА БОРУРМИЗ»

4-бет

Ҳалим САЙИД:

ОИЛА ҲАММА ЖОЙДА МУҶАДДАС

7-бет

БИРИНЧИ АПРЕЛ

Қардаги лўли хотиннинг алдаши кичик илмий ходим Ҳилоловга жуда ҳам алам қилиб кетди.

“Даврингни сур” меҳмонхонасининг ёнгинасидан ўтиб кетаётган Ҳилоловни бир лўли хотин тўсди.

— Бахтингдан очайми, тахтингдан? — деди у Ҳилоловнинг қафтига боқиб.
— Ҳей, бача, арқангдан бир қизча юрибди, сан унга қиё боқма! У сани тузоғига илтирмоқчи. Қани, мани қўлимга юз сўм кўй, кейин уни қимлигини айтаман.

Ҳилолов унинг қафтига битта юзталик қўйди.

— Сан катта амалдор экансан, тўғрими? — деди лўли хотин қўлидаги ойначага қараб. — Худо хоҳласа, яқин орада яна кўтариласан! Яна юз сўм берсанг, қачонлигини айтаман.

Ҳилолов яна унинг қўлига битта юзталик қўйди.

— Сан, бачани мошина олиб юраркан, тўғрими? — деди лўли хотин Ҳилоловнинг кўзига тик боқиб. — Сани орқангдан юрган қизчага аслида ана шу шопиринг хуштор. Шопиринг ҳамма нарсадан хабардор. Агар икки юз сўм берсанг, ўша шопиринг биладиган

сирини сенга айтаман.

Ҳилолов бир даста пулнинг орасидан битта иккиюзталиккин оёғидан тиканини суғириб олгандек суғириб олди ва лўли хотиннинг қафтига қўйди.

— Шопиринг сендан гап олиб, бошқаларга сени гапингни сотади! — деди лўли хотин атрофга олазarak боқиб. — Агар беш юз берсанг, қимга сотишини айтиб бераман...

Ҳилолов қаҳқаҳа отиб кулди.
— Мен уйланганман, учта болам бор, — деди Ҳилолов кулгидан тўхтаб.

— Мен бир кичкина илмий ходимман, мени ҳеч қанақа мошина олиб юрмайди, орқамдан ҳам қизлар юрмай қўйган, ҳамма гапларингиз ёлгон!..

Лўли хотин ҳам кулди.
— Ахир, бугун биринчи апрел-ку! Мени гапларимга ишониб ўтирибсанми?

Ҳилолов жиддий тортиб, жаҳли чикди.

— Барибир мени алдаёлмайсиз, — деди Ҳилолов терс бурлиб. — Бугун биринчи апрел бўлса, мен сиз билан эртага, иккинчи апрелда гапланман...

Уста БАҒО ўли

«Оила ва жамият» 11 (134)

БИР КУНИ

БАҒРИКЕНГЛИК

Тошкентда муқим қолиб, 3-4 та китобини нашр қилдирган, 2 та кинофилми экранга чиққан қашқадарёлик ҳамкасбимизникига юртдошлари — 7-8 ўқитувчи меҳмонга келадиган бўлишди. "Дом"нинг уч хонасида 4 боласи билан истиқомат қилаётган бу мезбоннинг уйига кечқурун кўп эмас, оз эмас, нақ... 72 киши кириб келишиди.

Қашқадарёлик ўқитувчилар баҳорги таътил баҳона пойтахтимизни томоша қилдириш

учун ўз ўқувчиларини ҳам олиб келишган экан. Мезбон кутилмаган бундай ташрифдан бироз шошиб қолди, аммо ўзини тезда қўлга олиб, зудлик билан меҳмонжонларга жой ҳозирлади. Юртдошларини роса икки кун меҳмон қилди. Айтишларича бундай меҳмоннавозлик-ни тушида ҳам кўрмаган шаҳарлик қўшнилари антиқа ташриф ҳақида Гиннеснинг рекордлар китобига ёзиш учун ҳаракат қилиб юришган эмиш.

Юсуф ҲАМДАМОВ

КЎЗ ТЕГМАСИН

ДАЛА ЙЎЛИДАГИ АЁЛ

Йўнғичқазор оралаб тушган ёлғизоёқ йўл бир хўжаликка бирлашган икки овулни туташиради. Бир — "Юқори овул", иккинчиси — "Пастки овул". Ҳар тонг, "Юқори овул" эрлари пастга, хўжалик марказига ишга энишади. Дала ўртасидаги сўқмоқ уларни кузатиб қўяди. Ҳар кеч ишдан қайтаётган одамлар яна шу сўқмоқдан ўтишади. Куннинг қолган вақтларида одатда, сўқмоқ хувиллаб туради.

Ёз. Кун тиккага келган маҳалда сўқмоқ сукуватини бузганича, бир аёл бормоқда. Ажин тушган юзларида тушунувчи бир ифода қотган бу аёлни кўрган кас дастлаб, уни ақдан озган гумон қилгулик эди. Қўлига кўтарган икки-уч яшар боласи кийимсиз, анчайин кир-чир, куннинг иссиғида биғиллаб йиғлаб бормоқда. Уни телбавор аҳволга ким солди ва бу телбавор аҳволда қайта бормоқчи, қа-ер-га-ча бора олади?!

***

Улар севишиб турмуш қуришди. Тўғрироғи бир-бирга майли бор эди. Улар ҳақиқий севгини англаб етгунача бўлмади, икковини никоҳлаб қўйишди. Иккаласи ҳам ўн олти яшар эди, унда. Дастлаб

якши яшади... Келинг гашнинг лўндасига ўтайлик. Орадан йигирма йилдан зиёдроқ вақт ўтиб, эрнинг муомаласи ўзгарди. Жудаём кескин. Балки, хотинининг ўзидан кўра анчайин қаримсиқ кўриниши, "эрта қариб" қолгани чинданам унга ёқмагандир (одамларнинг айтуви шу). У ўтган кунлар давомида хотинидан олган хузур-ҳаловатларни, лаззатларни унутди. Шу хотини жони тўққиз дўзах оловини кўриб, унга тўққиз нафар фарзанд ато этганини хаёлига келтирмади. Эр хотинни калтақлаб турадиган одат чиқарди. Хотин эса, бунга кўникти. Эр энди хотинини калтақлаб туриш билангина кўнгли кўнчикмай, қизларига ҳам қўл кўтарадиган бўлди. "Ота урган қиз бахтсиз бўлади", дейишади. Хотини эрнинг бу қилигини кўтаролмади. Кўза кунда синди. Эр бир сафар қизларига қўл кўтарганида, аёлнинг сабр косаси тошди. Энди уни тугиб турадиган бардош қолмади. Барибир ожизлиги панд берди. Қизларининг ёнини олгани учун эри уни ўласи қилиб дўшунлади. Сўнгра ҳовлида йиғлаб ўтирган икки-уч яшар боласини урмоққа даф қилди: — Нега йиғлайсан...

Хотин ўрнидан даст турди. Уст-

боши бир аҳволда, эрнинг қўлидан боласини юлқиб олганча кўчага отилди. Эр орқасидан сўкинганча қолди... Хотин эса, бу пайт икки овулни боғлаб турадиган сўқмоқнинг одатдаги жимлигини бузганича хўжалик марказига, қишлоқ кенгашига арз этмоққа шошилиб борарди... Ҳаҳ, ожиза!

***

Эрнинг дастлаб "феъли айниган" маҳалда у кечалари сомонхонадан паноҳ топди. Кечда, эри ишдан қайтар маҳали у, бир кўрпа, бир ёстиқни кўтарганича билдирмай уйни тарк этар, эрталаб эр ишга жўнагач эса, тўшагини йиғиб болалари ёнига келарди. Лекин, бу узоққа чўзилмади. Ўз ўғли, тўнғич фарзанди унинг сирини фош қилиб қўйди...

Қўшниси меҳрибон хотин. Унга ўз сомонхонасидан жой берди. Уйда туришга аёлнинг юраги беизлар, чунки эри, барибир излаб келиб қоларди. Шундай қилиб, аёлнинг янги бошпанадаги — қўшнисининг сомонхонасидаги хуфя ҳаёти бошланди. Эри қизларига қўл кўтараётганини эшитганича у, сомонхонани тарк этди. Эрининг юзига тик оёқ қўйди. "Сиз билан бошқа яшамайман, рўзгоримни

ЕТТИ КУН

"ОЛИЙҲИММАТ" ЎҒРИЛАР

Ғаллаорол туманида яшовчи бир акахонимиз азонда оғилхонасига кирди-ю, ҳуши учди. Сабаби, бойлаб боқаётган новвоси уни одатдагидай "мў-мў"лаб қарши олмади. Новвоснинг жойида унинг калла-почаси-ю, ўраб қўйилган териси ётарди. Қассоб-ўғрилар кечаси новвосни "тинчитишиб", эгасига роппа-роса 5 кило гўшт ва "ташаккурнома" ташлаб кетишибди.

Нимаям дердик, "ўғри бўл, гар бўл, инсофли бўл"...

"ТАЛАБАЛИК — ОЛТИН ДАВР"

Мардикор бозорига чиққан икки талабани, бир жаноб баланд иш ҳақи ваъда қилиб машинасига ўтиргизди. Йўл-йўлакай талабаларга гап бермай келаётган жаноб, уларга ўзини "оддийгина ўғриман", деб танитди. Кўзлари олақула бўлган талабалар, жаноб гўшт дўконига тушган вақтда жуфтакни ростлаб қолишди.

КЕЧАСИ, СОАТ "ЎН"ЛАРДА...

Тошкентдаги "Жанубий вокзал" бекатида турган трамвай дастлаб йўловчиларнинг сабрини, сўнгра чўнтагини синаб кўрди. Йўловчилар юз фоиз синондан яхши ўтишди. Трамвай эшиклари очилишини бир соатча кутган йўловчилар, "сим-сим" очилиши билан ўзларини ичкарига урдилар. Ҳамма жойлашгач, ҳайдовчи "шартини" эълон қилди: "200 дан берасила, "праезнўй" ўтмайди".

Ҳамма рози, ҳамма хурсанд. Кечаси йўл юривчилар учун бу табиий ҳол ҳисобланади, шекилли...

ОДАМНИНГ ОЛАСИ ИЧИДА

Тошкент шаҳридаги трамвай деполаридан бирида раҳбар муҳандиснинг шахсий автомобили ўтирилди. Бу ҳақда ички ишлар ходимларига хабар берилгач, вазият юмпада. Тезкор кўрилган тадбирлар натижасида ўғри аниқланди. "Одамнинг оласи" 1959 йилда туғилган Л.С. бўлиб, айнан шу корхонада электр пайвандчи бўлиб ишлар экан.

БУЗОҚНИНГ ҚОЧГАНИ...

Сомонхонагача-да. Эгрлиги учун илгари ҳам судланган бир киши Термиз шаҳридаги "Юбилей" бозори ёнида турган Гулнора Хўжаназаровага тегишли енгил автомашина кабинасидан 170000 сўмни олиб қочди... Ва тўғри милиция қўлига бориб тушди.

бўлак қиламан!.. "Жавобан эса, эри уни мазах қилди, ҳеч қаёққа боровмаслигини айтди..."

***

Тўққиз нафар фарзандидан саккизтаси қиз. Фақат, тўнғичигина ўғил. Шу нарсга ҳам эрнинг норозилигига сабаб бўлгандир?... Қайдам. Лекин, эр ўша биргина ўғлини ҳам суймасди. Атрофини қоплаган меҳрсузлик булути бола онгини хиралаштирди. Қолаверса, куш уясиди кўрганни қилади... Бола ҳам онасидан ҳайиқмайдиган, кези келса, онасига қўл кўтарадиган бўлиб қолди...

***

Мана, тиккага келган ёз куёшининг аёвсиз тиглари остида АЁЛ сўқмоқнинг одатдаги жимлигини бузганича, боласини бағрига

босиб шошилиб кетмоқда... Шу дам узоқдан, сўқмоқ бошида яна бир қора кўринди. Бу — эшагини тезлаб келаётган, отасининг тошпиринини дилига туккан тўнғич фарзанди — ўғли эди. Сўқмоқ бошида ўйнаб ўтирган икки ёш боладан у дағдага билан сўради:

— Ҳой, анув кетаётган бизнинг "мамашка"ми, кўрдингларми?

— Ҳа-а...

Ҳиссиз ўғилнинг талаффуз оҳангидан, онасига бемехрлигидан ганиганича қолган икки болани ортда қолдириб, у онасига етиб олди... Йўнғичқазор оралаб тушган ёлғизоёқ йўлдан ҳозиргина ўтиб кетган аёл изига қайтиб кетмоқда, орқасида эса, муштини ўқталган ўғил онасини сўкиб бормоқда эди... Бу сўқмоқ энди то одамлар ишдан қайтганига қадар хувиллаб туради.

Икром ИСКАНДАР

Авазбек Махмудов — 1950 йилда (Аваз ака туғилган йили ҳақида қизиқ нарсани айтиб берди: отаси раҳматли фарзандининг буйи кичкиналигидан қуяниб, ҳарбий хизматда қийналмасин, деб ҳужжатига "1950" эмас, "1952 йил" қилиб ёздирган экан) Андижон шаҳар ички ишлар бўлими ходими Султонбой Махмудов хонадонида таваллуд тоған. Касби врач, Андижон Давлат тиббиёт институти клиникасида хизмат қилади. Оилали, уч ўғил, бир қизи бор.

Бир пайтлар каттакон йиғинда Авазбек Махмудов ижросида. «Қаро

— Ҳай-ҳай, манови йигитнинг чиройлилигини, қадди-қоматини қаранг. Кийимлариям покиза, ўзига ярашибди-я. Бунинг устига намоз ўқишини айтмайсизми...

Шунда бояғи йигитча шартта номозини бўлиб:

— Яна рўзаям тутганман. — деган экан.

Энди агар катталик бўлмаса жиддийроқ жавоб берсам, ҳозирги кўшиқчиларнинг кўпчилигини электр асбоблар кўшиқчи қилган. Уларнинг

Ҳамроқуловларни устоз сифатида жуда-жуда ҳурмат қиламан.

Кимдир менга Авазбек акани "манманроқ" деганди. Йўқ ундаги "анжанча" чапанлик, ўжарлик шундай туюлган бўлса керак Бўлмаса, чиқарган лаппак (пластинка)лари ҳақида ёзмаслигини сўрармиди. Ҳақиқатан ушу пайтгача учта лаппак чиқарди: 1981 йилда "Кўча боғи-11", "Ҳануз" номи билан 20 минг нусхада, 1983 йили "Ер-ёрига муносиб" номи 20 минг нусхада, 1984 йилда эса "Санъат гулшани" номи

бўлсак ҳам севишиб турмуш қурганмиз.

— Неча ёшингизда ашула айтишни тўхтатмоқчисиз?

— Бўёғи ёлғиз Худога аён. Ҳозирча фақат қуйлайман. Бир йил олдин тўйларга боришни бас қилмоқчи бўлдим, лекин одамлар қўйишмади, бормасангиз ранжиб қолишаркан. Бизнинг элга қиладиган хизматимиз шу булгандан кейин...

— Яна нималар ҳақида гапиргингиз келади?

— Биласизми, мен тўйларга борувчи ҳофизларни "отарчи" дейишларидан ранжийман. Ахир қадимда ҳам тўйларда хизмат қилувчи машшоқларимиз бўлишган-ку лекин уларни ҳеч ким "отарчи" демаган. Бошқаларни билмадим тўйларга мен аввало одамларнинг кўнгли учун, қолаверса, кўшиқ айтишни яхши қўрганам учунгина бораман...

Балки ҳар бир замонавий кўшиқчига аввало бир-иккита мумтоз кўшиқларимиздан қуйлатиб сўнг "хофиз" деган ном бериш керакмикин? Ҳар ҳолда ёшлар орасида чин маънодаги хофизлар кам. Биз сизга тақдим этган Авазбек Махмудов эса ҳеч муболағасиз улкан хофиздир.

Алқисса Пешин намозини бирга ўқигач Авазбек ака билан хайрлашдик...

Наби ЖАЛОЛИДДИН

● АВАЗБЕК МАХМУДОВ:

Ҳ О З И Р Ч А Ф А Қ А Т
К У Й Л А Й М А Н

кўзим"ни тинглаганим. Ҳанда шу кичкинагина жуссаи одамнинг овоз кувватига лол қолгандим. Йўқ, бу журналистларга хос муболага эмас, хофиз санъатига тан берган одамнинг чинакам эътирофи. Кўшиқ авжида у ўсиб бораётгандай, куйга бериладиган боши буралиб-буралиб кетаётгандай туюлар, тўлғона-тўлғона қуйларди...

— Авазбек ака, келинг, суҳбатимизни энг севган кўшиқингизни эслаш билан бошлайлик.

— Шояр Омон Матжон шеърига Гуломжон Рўзиев куй басталаган кўшиғини жуда яхши кўраман.

— Озгина айтиб беринг. Қаро энди қулларим, Қаро энди қисматим. Кўзим қароғида ҳам Ёшим энди лим-лим. Сен кетурсан жим-жим, Мен қолурман жим-жим...

— Саволим галати туюлса узр, нега энди кўшиқ айтасиз?

— Билмадим... Оллоҳ шундай яратган бўлса керак-да. Лекин кўшиқ айтмасам юрагим ёрилиб кетиши аниқ.

— Шеърга куй қуйилиб келадими ёки узоқ излайсизми?

— Шеър ёқиб қолса, куй оқиб келади. Аслида ҳам куйни "буюртма" билан яратиб бўлмайди-қуя.

— Куй басталаётганингизда ёки янги кўшиқни тайёрлаётганингизда аёлингизми, болаларингизми ҳалақит беришса, уришиб берганмисиз?

— Ҳалақит бериш эмас, эшитмоқчи бўлишса ҳам қуймайман. Чунки ҳар бир кўшиғини ёлғизликда тайёрлашни яхши кўраман. Уришиб берган пайтларим ҳам кўп бўлган.

— Оилангизда санъатга муносабат қандай?

— Ҳаммалари санъатни яхши кўришади. Фарзандларимни барчаси кўшиқ айтади (уйда албатта), ашуларимни яхши кўриб тинглашади.

— Авазбек ака, сиз замонавий кўшиқлар билан бирга мумтоз ашуларнинг ҳам моҳир ижрочисиз. Бу, айниқса, ҳозирги кўшиқчиларнинг ҳаммасига ҳам насиб этавермаган. Нега шундай деб ўйлайсиз?

— Ў-ў, жуда мақтавордийзу... Келинг саволийга бир латифа билан жавоб берай: бир йигитча астойдил намоз ўқийтса, ёнидан оқсоқоллар ўғиб қолишибди. Улар йигитни бир-бирларига навбат бермай роса мақтай кетишибди:

устозлари ҳам мана шу электр асбоблар бўлиб қолган...

Хофиз бир оз ўйга толгач, хотираларга берилиб кетди. Улардан бирини суҳбатимиз мавзусига яъни мусиқа асбобларга алоқадорлиги учун муҳтарам газетхонга ҳам раво қўрдик.

Қандайдир сабаб билан бир гуруҳ хофизу чолғучилар даврасида машур созанда Турғун ака Алиматов Авазбек аканикига таширф буюришади. Танбурнинг моҳир ижрочиси бўлган Турғун ака бир-икки куй чалгач, ўзининг асли танбурчи эмас, дуторчи эканлигини айтиб қолади. Мезбонлар улғу чолғучидан куй эшитиш истаида, у кишига маъқул бўладигани топишгунча ҳаммаси бўлиб еттига дутор олиб келишади-ю шундан биттаси созандага ёқиб, куй чалади. Авазбек аканинг айтишича, ўшанда бир уй одам куйни йиғлашиб тинглашган экан...

— Дуторни бунақа чалган одамни умримда кўрмаганман, ана санъат... Ҳа, ўзбекона парда дуторимизда қолди холос, мусиқий асбобларимизнинг кўплари айниб кетди. Айқаш-уйқаш куйлар кўпайишига сабаб ҳам шу бўлса ажабмас.

— Кечирасизу шу кичкина жуссангиздан шу қадар баланд овоз чиқишига ҳайрон бўламан, бунинг сирини нимада?

— Оллоҳдан бўлса керак-да...

— Ижодингиз давомида ҳаммаси бўлиб неча кўшиқ яратгансиз?

— Бор-йўғи 10-12 та, холос. Мен кўпроқ бастакорлар билан ҳамкорлик қиламан. Бастакорлардан Гуломжон Рўзиев, Гуломжон Ҳожиқулов, Ботир Бекмирзаевларнинг кўшиқларини кўп айтганман. Аввало, албатта мақом ва мумтоз кўшиқларни севиб ижро этаман.

— Устозларингиз ҳақида ҳам...

— Барча катта санъаткорларни устозларим деб биламан. Айниқса, Орифхон Ҳотамов, Гуломжон Ҳожиқулов, Ўринбой Нуралiev, Жўрабек Муродов ва Нуриддин

50 минг нусхада чиққан лаппаклари тингловчиларга етиб борди. Ёш хофизлар ичиди бунақа муваффақиятга эришганлари йўқ ҳисоби.

— Агар сир бўлмаса, бирор қизини қаттиқ севганмисиз?

— Ҳамма йигитлар қатори ёшликда кўп севганмиз, лекин унақа жа қаттиқ эмас. Қаттиқ севганим мана шу ўз аёлим. У билан учрашувларда юрмаган

БАҲОР НАФАСИ

А. САПАРМАТОВ сурати

ҲИНДЛАРНИНГ ТОШКЕНТДАГИ БАЙРАМИ

Ўтган яқиндабу кун Талабалар шаҳарчаси ётоқхоналарининг биридан чиққан 40 чолга ранг-баранг кийинган хорижлик ешлар марказий кўчадан миллий ашула ва рақсларини ижро этиб, шовқин-сурон билан шифокорлар шаҳарчаси томон йўл олишди. Қизиги шундаки, ешларнинг юз, кўз, кийим—бош,

ҳатто сочларигача оқ, қизил, сариқ, яшил каби турли хил упаларга бўянган, уларни таниб ҳам бўлмасди. Шаҳарчадаги бундай ажойиб манзара кинофилмлардаги ҳинд қабилаларининг юришларига жуда ўхшаб кетарди. Ҳамма тамошага чиқди. Байрам тамошасини кўрсатаётганлар эса Тошкент олий ўқув юртларида таълим олаётган хин-

дистонлик талабалар эди. Улар шу хуни "хولي" — ҳиндларнинг баҳор, "ранглар байрами"ни нишонлашгаётган экан.

Нима дейсиз, ҳар бир халқнинг ўз уду-ми, байрами, маросими бор. Ушбу қувончли кунларни тантана билан ўтказиш ҳеч ҳақон юрт, чегара танламайди. Энг муҳими кўнглида ният бўлса бас.

Юсуф ҲАМДАМОВ

Фойдали маслаҳатлар

КУЁВЛАР ЎҚИМАСИН!

Бир-бирига кўнгил қўйган икки йигит — қизнинг бир вужуд бўлишларидан сўнг янги бир оила бунёд бўлади. Мана шу оилани эплаштириш азиз келинжонлар, кўп томони сизларга боғлиқ. Сабабки, агар оила бир кемага ўхшатишга, хотин кеманинг қуйруғи (рули) бўлур. Ота-она, бола-чақа, ака-ука ўз йўлига кетади, лекин умрингизнинг охиригача кузатадиган умр йўлдошингиз ягона маҳрамингиз шу жуфтингиздир. Бир-бирининг табиат ва ҳуқидан хушланмаган кимсалар ҳатто бир-икки чақиримлик ерга ҳам бора олмайдилар. Энди бу дунё сафарига бир-бирига сафардош бўладиган эр-хотин аввало бир-бирини тушунишлари айнақса, аёллар мулоҳазали бўлиши лозим. Эркаклар содда бўладилар. Уларнинг кўнглида чўкиб ётган, ривожланмаган, бўлмаган фазилатларни ўқишга,

ўзига билдиришга ҳаракат қилинг, жуфтингизни фарзандларингизнинг энг инжиғи, эътибор талаби деб билинг, унинг тилини топишга, иқлимини юмшатишга ҳаракат қилинг. Рўзгорим, турмушим энг яхши бўлсин десангиз, дастлабки кунданоқ кўёвнинг остонасини сизлаб босинг. Шу хонадондан муомалангиз, меҳнатингизни аяманг. Аввало уларнинг манфаатини ўйлаб, сўнг ўзингизни эсланг.

Қанча жафо чексангиз чекин-у, унга ёқиб қолинг. Ўринсиз рашк қилишдан ўзингизни тийинг. Буни биз куёвларга ҳам тавсия этамиз. Эркаклар кўп танқидни ёқтирмайди, уларни кўпроқ яхши гап, ўзини ўзига мақташ билан йўлга қиритинг, дилига йўл топинг, болаларингизни отасига эшиттириб мақтанг. Ҳеч қачон билагонлик қилиб ундан устун бўлманг. Жуфтингиз сиз аллақачон

биладиган нарса ҳақида ҳам гапирса, эътибор билан биринчи марта эшитаётгандек тинланг. Энг муҳими ақллилик эмас оқилаликни касб этинг. Жуфтдан қасд оладиган, унинг таъзирини бериб қўйиш пайида юрадиган, ундан устун келишга интиладиган аёлга оилавий бахт йўқ. Зеро, сиз ҳар қандай оғир шариотда ҳам гўзал ҳулқ, чиройли муомала эгаси, сабр-бардошли бўлиб қолсангизгина ҳаётда тўтасиз. Жуфтингизни жон фидо қилиб севинг, аммо бу муҳаббатингизни ҳеч қачон унга изҳор қилманг. Жуфтингиздан паст келиб туриб баланд ишларингизни битириб олинг!

Дунёда эрларнинг севмаган нарсалари ифлос юрувчи хотиндир. Эрларига гўзал кўринмоқ учун бўёқларга керагидан ортиқ бўялувчилар, ялқовлар, алданадилар, чунки эрлар кўпроқ ёқтирадиган нарса тозаликдир.

Дераза

ИККИЧИЛАР МАКТАБИ

Литванинг Укмерг шаҳрида ўқишни истамайдиган ўқувчилар учун мактаб очилди. Дарслик китобларни кўрага кўзи йўқ ўғил ва қизлар бу ерда кўнгишлари истаган машғулот: бирови — дурадзорлик, бошқа бири — тикувчилик, учинчиси — гулчилик, бошқалари — машинкачилик еки чорвачилик билан машғул бўлишади. Натижада бари ўқишади — умумий билим олишга эҳтиёж сезишади. Лекин одамдаги мактабдагиларга нисбатан ўқишга муносабат бутунлай ўзгарди.

ЭХТИЁТ БЎЛИНГ

Свердлов вилоятидаги Артемовск машинасозлик заводи ходимларига ўттинчи тўғжор арзон-гаровга музлатич ва телевизор вағда қилиб 3,5 миллион рубль шилиб кетди. "Пулни" дипломатда қолдириб, машинасизга қараб келиш учун бирров ташқарига чиқди. Содда машинасозлар тўғжордан дарак бўлавермагач, дипломатни очди. Унинг ичи тўла... китоб экан. Кейин маълум бўлишича, олғир "ишбилармон" бошқа корхоналарни ҳам "зиграт" қилиб чиққан экан.

СОЛИҚНИ ТўЛАБ ҚўЙИНГ

АҚШ президенти Билл Клинтон ва унинг аёли Хиллари хонимлар "Медисон" жамғарма ва ссуда банки эгаси Жеймс Ман-Дугал билан шерикчилиги бўлгани боис тергов бермоқда. Гап шундаки, Америка назорат органлари эр-хотин Клинтонлар давлат хазинасига солиқ тўлашда бир қисм даромадларини солиқдан яшириб қолган деган гап чиққандан кейин, бу гапнинг рост-елгонлигини текшириб кўришмоқда.

ИТНИ ЭРКАЛАТМАНГ

Арманистондаги Золокер қишлоғида яшовчи Лева Борояннинг ити қопогон чиқиб қолди. У итини ўлидайд яхши кўрарди. Бироқ ярим қишлоқни талаб чиққан ит ҳаддидан ошиб Леванинг ўз ўғлини ҳам қопди. Шундагина Леванинг жаҳли чиқди ва итни ўлдиришга олт ичди. Ўлдиргандаям бир йўла "Ф-1" гранатаси билан портлатиб юбормоқчи бўлди. Ит қопогонгина эмас, ўлгудек айер ҳам экан. Эгаси авзойи бузуқ, унга қарата нимадир отаётганлигини сезиб, қочиб қолди. Граната портлади. Итга бало ҳам урмади, оғир яраланган хўжайин касалхонада жон таслим қилди.

БИЛАСИЗМИ?

Одам бадани тоза бўлса, унда турли микробларни ўлдириш имконияти кучли бўлади.

***

Ваннада ювинганда бир кишида 200 миллиондан то бир миллиардгача ҳар хил микроорганизмлар йўқолиши аниқланган.

***

Тозалик ва соғлиқ учун совундан фойдаланишни биринчи марта тарғиб қилган шахс — римлик машҳур врач Гален эди.

БАХТЛИ КҮН

Тоҳир НОРҚУЛОВ сурати

Табриклаймиз!

ШЕРЗОДБОЙ! Кириб келаётган савр ойида 6 ёшга тўлишинг муборак бўлсин. Тилагим: доно ва полвон йигит бўлишга улғайгин! Ишончлими оқлагилки, ота-онамиз сендан мамнун бўлсинлар, "кенжа ўғлимиз" дея мақтаб юришсин! Ҳамиша ризқинг бутун бўлсин, азиз укажоним.

Оила аъзоларимиз номидан сени қутловчи аканг **ИКРОМ**. Галлаорол тумани, Авлиё ота қишлоғи.

***

Бисмиллоҳир раҳмонир раҳим

Азиз ва меҳрибон волидамиз **Хатира она ҚУРБОНОВА**. Муборак таваллуд айёмингиз қутлуғ бўлсин. Оллоҳ умрингизни узоқ, насибангизни бутун қилсин, илоҳим ҳар бир қадамингизда падари бузрукворимизнинг руҳлари мададкор бўлиб, фарзандларингиз ҳузур-ҳаловатини кўринг. Сизга нисбатан доимо фарзандларингиз, неvara, келин-куёвларингиз қўли кўксига, боши таъзида бўлсин, деб қизингиз **Умида**, кўёвингиз, ўғлингиз

АБДУМАЖИД, ШУҲ-РАТ ва **НАБИРАЛАРИНГИЗ**.

***

Қадрли укажонларимиз **АСАДУЛЛО, ЗИЁДУЛЛО** ВА **ЎҒЛИМИЗ АБДУВОСИТ**. Ҳаммаингизни туғилган кунингиз билан чин қалбдан табриклаймиз. Сизларга Оллоҳдан тан-сиҳатлик, тўқис бахт ва узоқ умр тилаб қоламиз.

ШУҲРАТ ва **УМИДА**

***

"Оила — 241, 277, 220" тартиб номеридаги азизлари-

мизни бўлиб ўтган никоҳ тўйлари билан табриклаймиз. Уларга соғлиқ, омонлик, рўзгорларига қут-барака, серфарзанд, бахтли-саодатли бўлишларини тилаб қоламиз. **"ОИЛА ВА ЖАМИЯТ" ЖАМОАСИ**.

***

Меҳрибоним **АҲМАД АКА!** 25 баҳорингиз муборак бўлсин. Бахтимизга доимо соғ бўлинг. Энг самимий тилаклар билан рафиқангиз **МАНЗУРА**, ўғлингиз **АЗАМАТ**. Тошкент шаҳри.

«Оила ва жамият» 11(134)

ҲАЗАЛ

Дунё кезиб, теграма турфа хил одам
кўрдим,
Етти қават ер узра етти ранг олам
кўрдим.

Ёмонларнинг зажридан озурдадир бу
кўнгил,
Яхшиларнинг сўзида дардимча малҳам
кўрдим.

Замонлар суронида, йўқ, ўлмаган
муҳаббат,
Ошиқларнинг кўзида инжумонанд нам
кўрдим.

Ярим аср йўл юриб, топган бойлигим —
дўстлар,
Ташвишу қувончимда барин жамулжам
кўрдим.

Меҳру садоқат билан куйлагайман
элимни,
Носир, азиз бағрида иззату карам
кўрдим.

МУВАШШАҲЛАР

Муқаддасан менга жоним,
қошинг меҳроби қибламдур,
Узоқ қолсам висолингдан
кўнгилда таҳ-батаҳ ғамдур.
Қароғинг ҳам юзингда мен
илоҳий шўғлалар кўрдим,
Ахир, аждоди аъзам —
ул малаксиймоли Одамдур.
Дилинг, қаддинга бермишдур
азал наққоши хўб зийнат,

Носир МУҲАММАД (Насриддин Муҳаммадиев) —
шоир ва журналист бир, неча шеърый китоблар
муаллифи. Ҳозирги пайтда Ўзбекистон миллий
ахборот агентлигининг халқаро ахборотлар
таҳририяти бош муҳаррири бўлиб ишламоқда.

Далолат бандадин бўлса —
сени севмак мусалламдур.
Синовлар, имтиҳонлар кўп,
умрда қаҳратонлар кўп,
Ажабқим, севги фасли
навбахордек тез ўтар дамдур.
Назар қил, бу фалак ҳижрон селин
бошимда ёғдирди,

ҚИЛИЧЛАРДАГИ ЁЗУВЛАР

Ёвузликни битирмоққа қилган
эди аҳд,
Инсон мени илк мартаба тутган
чоғида.
Замонларнинг суронида бўлдим
караҳт,
Ёвузликка хизмат қилдим, найлай,
20

ҳида.

Менда бордир икки хислат: даҳшат ва
шафқат,
Яхшилик ҳам, ёмонлик ҳам келур
қўлимдан.
Мардлар билан эзгуликка қилурман
хизмат,
Нопок қўлда хабар бергум ноҳақ ўлимдан.

ТУРЛАНАДИ ОЛАМ ТУРФА ХИЛ

Изинг излаб тополмасан,
кўзим, киприкларим намдур.
Шароби ишқ билан Носир
унутмиш икки оламини,
Қувон, кўнгил, муҳаббат ҳам
сеҳрли ўзга оламдур.

Нигоҳлар сўзлашар гоҳида,
Ажабо, бунда бор не ҳикмат?!
Замиринг ўртагач бир олов,
Из қолар юракда то абад.
Руҳингда бошланар ғалаён.
Асли ё шулкин муҳаббат?

Дилим, безовтасан нега бу асно?
Инграйсан ярадор оҳудай беун.
Лоладек бағринга олам бўлур жо,
Фақат айт, не ғама тутқунсан бугун?!
Умр гўё ширин, лаҳзалик рўё
Заррин қанотини йиғгани учун
Айтурсанми абад ёшиққа видо?

ТЎРТЛИКЛАР

Саломга яраша алик дейдилар,
Бу қадим ҳикматда минг йиллик савдо.
Адолат тоғи бор қаршингда мудом,
Сўзингга боғлиқдир қайтар акс-садо.

Турланади олам турфа хил,
Олам ичра одам турфа хил.
Сокин ҳаёт орзуин қилма,
Шодлик кўпдир, ғам ҳам турфа хил.

ЭШИКЛАРДАГИ ЁЗУВЛАР

Бу эшикда ажиб хислат бор, билсанг:
Дўст бўлиб чиқурсан, ёв бўлиб кирсанг.

Соҳибин кўнглидай очик бу эшик,
Инсон бўлсанг басдир,
ечавер этик.

Хоҳ очсан, хоҳ тўйиб кир,
Ёмонлигинг қўйиб кир...

САФАРДА

Қўрқаман, чўнтакка қўлимни солсам,
Унда хўрсиниқни солиб юрибман.
Сафарда уйимнинг калити билан,
Кўнглимининг қулфини олиб юрибман.

ЎТИНЧ

Кўлида қаламини қийшиқроқ
ҳамкасабларимизни "қон қилиб
юборадиган" даражада талабчан,
маҳоратли ёзувчи Эркин АЪЗАМга
ҳазил.

Эркингиз эркимга чанг солар,
Хушингиз майлими бўғади.
Жой излаб жонсарақ юрагим
Хилватда "азоблар" тўқади.
Еҳмаса ёзганим, қилганим
Ака, деб бир ийсам майлими?
Эскирган бўлса ҳам чиройли
Исмингиз гоҳ кийсамай майлими?..

БИЛОЛМАСМАН...

Ҳаловатинг тушади айру,
Фурқат — ғурбат, деган гаплар чин.
Сафарнусхли кун дарахтига
Кўнгил қуши кўя оялас ин.
Тушунчалар ҳатто чалкашар,
Социлганда хавллар, қуририм.
Билолмасман, тушунолмасман,
Наҳот соғинч — ҳижронининг умри?..
Ассалим, ўзимнинг шоҳгулим,

Шоир Амирқул КАРИМ Шаҳрисабзда туғилган. Ўз Ада
ишлайди. Ҳозирча Ҳиндистонда иш тажрибасини
ошириш ҳамда инглиз тилини ўрганиш билан банд.
Қуйидаги шеърларининг ҳаммаси Деҳлида — Бобур
юрган йўлларда қоғозга туширилган.

"БОБУР ДАРДИ БИЛАН ОҒРИГАН САВОЛ..."

Ғунчалаб умримни безатган.
Чоғлансам хавлим яшириб,
Жисмиمنى сафарга кузатган.
Илоҳнинг илоҳий асрори,
Пайваста айлаган сайёрам.
Кўнглимининг кўкида гоҳ шодон
Гоҳ маънос парвозли тайёрам.
Нигоҳим васлингга ошуфта,
Қалб ҳижрон аро диҳ.
Тоғ каби бардошим ушбу дам
Соғинчининг кўзига қарочиқ.

Ситора гуллайди само боғида
Осмон чечакларин баҳоридир тун.
Юлдуздан гулдаста ясаркан хавл,
Кўнглимининг тубида уйғонар бир мунг.

Ушбу мунг ошуфта юрак кўз ёши,
Бобур дарди билан оғриган савол.
Бешафқат ханжарин дами-ла фурқат,
Озурда дилимга етказган малол.

Оҳанглр измида девона кўнглим,
Сарсари шамолнинг адашиман мен.
Аждарҳо қолмидан изларман юпанч,
Сурувин йўқотган подачиман мен.
Бардошим бандини узмоққадир шай,
Ҳижрон дарёсида соғинч тўфони.
Бир Ватан ишқига суянгай бир вақт
Бир дилбар васлига интизор жоним...

РАНЖИМА

Шоҳгулим, ранжима эркаланса дил,
Илоҳ раво кўрган туйғулар туйдим,
Тақдир йўлларида телба йўлчиман,
Васлингни соғиниб ҳижронини суйдим.

